

פרשת תצוה

בהגייה, שבשני המקרים יש להגות בדגש כבד בצורה לחוצה כפי שהוסבר לעיל.

הקושי בשני כללים אלו נובע כאמור מכך שאינם מצויים בעברית המדוברת, ולכן אין לנו רגילים להדגיש אות בראש מילה בדגש כבד.

אע"פ שאין דגשים אלו משנים משמעות, יש להשתדל להקפיד עליהם, שכל מה שצריך בזה הוא מעט שימת לב בהתחלה ואז ההמשך קל יותר.

הדחיק

ישנם שני כללים בלשון הקודש על פיהם תהיה דגושה האות הראשונה במילה בדגש כבד (דגש חזק). לדוגמא: "וְעָשִׂיתָ צִיּוֹן" (כח,לו), "וְעָשִׂיתָ לֹו" (ל,ג), "מִה־בְּצַע בְּרַמִּי" (תהלים ל,י), "מִה־טָבוֹ אֱהִלֶיךָ" (במדבר כד,ה), "וְעֲנֶתְהָ בִי" (בראשית ל,ג). שתי הדוגמאות הראשונות מדגימות את הכלל **אתי-מרחיק**¹⁸⁰ השייך בצמדי מילים אשר הראשון בהם הוא בטעם מלעיל בתנאים מסויימים, והדוגמאות הנוספות מדגימות את הכלל השני נקרא **דחיק**.

הדחיק שייך בצמדי מילים -

1. אשר אחת מהן היא זעירא (בת הברה אחת),
2. וסופה של המילה הראשונה מנוקדת קמץ, פתח או סגול,
3. והיא מסתיימת בהא נח נסתר (ללא ניקוד),
4. ומילה זו מוקפת למילה הבאה אחריה,

אז תדגש האות הראשונה במילה השניה בצמד המילים, בדגש כבד.¹⁸¹ משמעות הדחיק היא כאילו נדחקה ונשמטה החוצה אות הא הנחה, ונלחצו צמד המילים יחד להיות מילה אחת, כך שבמקום "מִה־בְּצַע" יש להגות "מִבְּצַע" עם דגש כבד בבית (כאילו כתוב "מִבְּ-בְּצַע"). וכן במקום "מִה־טָבוֹ" י"ל "מִטָּבוֹ" עם דגש כבד באות טית, וכל זה צריך שמיעה ממומחה.

גם בצמדי המילים "יְהִי־הָ לֹו" (כח,ז-לב) וכן "תַּעֲשֶׂה־לָהּ" (כט,מא) שבפרשה הלמד דגושה מדין דחיק. אלא שעל הפסוק "וַיִּמְשְׁנֵה־כֶסֶף" (בראשית מג,טו) מביא המנחת-שי מחלוקת שיש מרבותינו המשייכים אותו לדין דחיק ויש המשייכים אותו לדין אתי-מרחיק שמתייחסים למעמיד כאל טעם העושה את המילה הראשונה כעין מלעיל, ואז שייך דווקא הכלל של אתי-מרחיק. ונראה שגם בדוגמאות לעיל שייכת מחלוקת זו, אלא שלמעשה אין שום הבדל

¹⁸⁰ עיין בדברינו על הפרשה הקודמת.

¹⁸¹ כמובן שזאת בתנאי שאות זאת יכולה להדגש דהיינו כל האותיות מלבד הגרוניות אחה"ע וגם ריש עמהם עפ"ר.

גם אותיות בגד-כפ"ת בכלל זה לכן יש לשים לב שהדגש במקרה זה הוא דגש כבד, לא דגש-קל הנפוץ יותר באותיות אלו.